

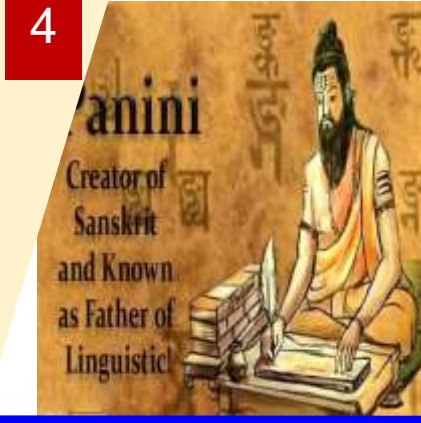
कर्मचारिभ्यः १ मार्चतः
अवशिष्टधनस्य प्रदानं
अप्रैलतः च
महार्घतावृत्तेः प्रदानं
भविष्यति-

हिमाचलविधानसभा
आयव्ययकम् विशेषम्-
पंचायतीराजसंस्थानां
सदस्यानां मानदेयवृद्धेः
घोषणा,

व्याकरणाध्ययनस्य
प्रयोजनानि-१

प्रमुखाः वार्ताः

Ind vs Eng Cricket Test
तिब्बती धर्मगुरु

दलाईलामा सहितं बृहत्
व्यक्तित्वं आमन्त्रयिष्यति
हिमाचलप्रदेशक्रिकेटसंघः

हिमसंस्कृतवार्ता-धर्मशाला।

भारत-इंग्लैण्डयोः मध्ये मार्चमासात् आरभ्य अन्तर्राष्ट्रीयक्रिकेट-क्रीडाङ्गणे धर्मशालायाम् आयोज्यमानायाः टेस्ट-क्रीडायाः अतिथिसूची हिमाचलप्रदेशक्रिकेटसंघेन आरब्धा अस्ति। हिमाचलप्रदेशक्रिकेटसंघः ७ मार्चतः ११ मार्चपर्यन्तं आयोज्य टेस्ट-क्रीडायाः कृते तिब्बती-धर्मगुरु दलाई-लामा-सहितं राज्यपालं मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुखकुं च आमन्त्रयिष्यति। एचपीसीए-प्रतिनिधिः दलाईलामा-महोदयस्य निवासस्थाने दर्शनं कृत्वा आमन्त्रणं प्रसारयिष्यन्ति। एतदतिरिक्तं शिमलानगरस्य एचपीसीए-अधिकारिणः मुख्यमन्त्री राज्यपालं च पत्रेण सह आहूय स्पर्धा प्रति आगन्तुं निवेदयिष्यन्ति। एचपीसीए परीक्षणकाले आमन्त्रितानां अतिथिनां सूची सञ्जीकरोति। सम्पूर्णसूची सञ्जा भवति ततः परं अतिथिभ्यः आमन्त्रणपत्राणि प्रदत्तानि भविष्यन्ति। एचपीसीए-क्रीडायाः आरम्भे धार्मिकगुरुम् दलाई लामावर्यम् आमन्त्रयितुं प्रयतते येन सः अपि क्रीडकान् मिलितुं शक्नोति। पूर्वं धर्मशालायां आईपीएल-क्रीडायाः समये तिब्बतीधर्मनेता दलाईलामा क्रीडाङ्गणं प्राप्य क्रीडायाः पूर्वं क्रीडकान् मिलित्वा प्रोत्साहितवान् आसीत्। तत्सह यदा यदा धर्मशालायां कस्यापि अन्तारराष्ट्रीयक्रीडायाः आयोजनं भवति तदा तदा क्रीडकाः धर्मगुरुं तस्य निवासस्थाने मिलितुं गच्छन्ति। एचपीसीए सचिवः अक्वीश परमारः अवदत् यत् एचपीसीए भारत-इंग्लैण्ड-परीक्षायाः कृते दलाईलामा, राज्यपालः, मुख्यमन्त्री, केन्द्रीयमन्त्री च अन्यान् च अतिथयर्वान् आमन्त्रयिष्यति।

सुभाषितम्

यदि सन्ति गुणाः पुंसां
विकसन्त्येव ते स्वयम्।
न हि कस्तूरिकामोदः
शपथेन विभाव्यते।।

भावार्थ- मनुष्य के गुण अपने आप फैलते हैं, बताने नहीं पड़ते। जिस तरह, कस्तूरी की गंध को सिद्ध नहीं करना पड़ता।

प्रतीकसाठ्ये मुम्बई

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे
व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते
सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

आन्दोलनकारि-
कृषि नेतृणां मध्ये
अपरा नूतना वार्ता अद्य

प्रशासन- आन्दोलनकारि-कृषि नेतृणां मध्ये अपरा नूतना वार्ता अद्य भविष्यति। वार्ताहरान् सम्बोधयन् केन्द्रीय- सूचना प्रसारण मन्त्री अनुरागसिंह ठाकुरः अवदत् यत् अधिगता वार्ता सार्थकी जाता। केन्द्र प्रशासन- प्रदर्शनकारि- नेतृणां मध्ये तृतीया वार्ता परह्यः प्रातः सम्पन्ना जाता।

इसरो द्वारा विद्यालयीय-
छात्राणां कृते युविका-
विज्ञानमिति कार्यक्रमः

भारतीयान्तरिक्षानुसन्धान-संघटनं विद्यालयीयबालेभ्यः अस्य वर्षस्य मई मासस्य त्रयोदशदिनाङ्कतः युवाविज्ञानि इति विशिष्टकार्यक्रमस्य आयोजनं करिष्यति। जनवरी मासस्य प्रथमे दिनांके नवम- कक्षायां अध्ययन-रताः छात्राः फरवरीमासस्य विंशति दिनांके यावत् इसरो अन्तरिक्ष जिज्ञासा-इत्यत्र कार्यक्रमाय पञ्जीकरणं कर्तुं योग्याः सन्ति।

बैडमिण्टन प्रतिस्पर्धायां,
भारतीय बैडमिण्टन-
महिला-दलेन जापानदलं
त्रीणि द्वे अंकेन पराजितम्

बैडमिण्टन प्रतिस्पर्धायां, भारतीय महिला-दलेन एशिया-दल-चैम्पियनशिप-स्पर्धायां, जापानदलं त्रीणि द्वे अंकेन पराजित्य ऐतिह्यं विरच्य अन्त्यचक्रे समाविष्टम्। एतेन सह भारतदलेन अस्यां प्रतिस्पर्धायां रजतपदकं सुनिश्चीकृतम्। एषा प्रतिस्पर्धा अद्य प्रातः सार्धसप्तवादने क्रीडिष्यते। तत्रैव ह्यः जातायां स्पर्धायां ओलम्पिक- विजेत्री पी.वी. सिन्धुः रचीय-प्रथमां प्रतिस्पर्धा पराजितवती। परञ्च तदनन्तरं त्रीसाजॉली गायत्री गोपीचन्द्रः इत्यनयोः युगलेन भुगलस्पर्धायां स्पर्धा पुनर्विजिता।

राष्ट्रियानुसूचितजाति-
आयोगेन पश्चिमबंगालस्य
सन्देशखालीस्थाने
महिलानामुत्पीडनमवलम्ब्य
राष्ट्रपतिशासनम् अभियाचितम्

राष्ट्रियानुसूचितजाति-आयोगेनसन्देशखालीस्थाने महिलानामुत्पीडनमवलम्ब्य राज्ये राष्ट्रपतिशासनम् अभियाचितम्। आयोगेन सन्देशखालीस्थाने तृणमूलकांग्रेस-समर्थकैः महिलोत्पीडनस्य प्रसङ्गे राष्ट्रपतये द्रौपदीमुर्मुइत्यस्यै समर्थिते प्रतिवेदने इयं अनुशंसा कृता। आयोगस्य प्रवर्तमानाध्यक्षः अरुणहलधरः परह्यः नवदिल्ल्यां वार्ताहरान् प्रावोचत् यत् अनुसूचित जातिनाम् अधिकाररक्षायै राज्येऽस्मिन् अष्टत्रिंशदधिकत्रिशतं अनुच्छेदस्य अन्तर्गतं राष्ट्रपतिशासनं नियोक्तव्यम्। आयोगस्य एकेन प्रतिनिधिसमूहेन अनेकासां महिलानां पुष्ट्यनन्तरं गुरुवासरे सन्देशखालीस्थलं प्रति गतम्, यत्र तृणमूल कांग्रेस नेता शाहजहांशेखः तस्य च समर्थकैः तिलपूर्वकं भूम्यधिग्रहणं कृतवन्तः अपि च महिलानां यौनोत्पीडनमपि कृतवन्तः।

सर्वकारेण शिमलाम् आहूतः प्रकाशचौधरी,
पूर्वमन्त्रिणः उपालम्भः न्यायोचितः - प्रतिभासिंह

हिमसंस्कृतवार्ता- मण्डी। पूर्वमन्त्री, जिलामण्डीकाङ्ग्रेससमितेश्च अध्यक्षः प्रकाशचौधरी काङ्ग्रेसस्य सर्वेभ्यः पदेभ्यः, प्राथमिकसदस्यतायाः, मण्डीजिलाकाङ्ग्रेसस्य अध्यक्षपदस्य च त्यागपत्रस्य अनन्तरं बल्लक्षेत्रे काङ्ग्रेसस्य आक्रोशः सम्मुखीभूतः जातः। प्रकाशचौधरी सामाजिकमाध्यमेषु त्यागपत्रस्य घोषणां कृत्वा विषयः उष्णः जातः। पूर्वमन्त्री प्रकाशचौधरी गुरुवासरे सायं कालस्य अन्ते सामाजिकमाध्यमेषु एतां सूचनां प्रसारितवान् आसीत्, तदनन्तरं शुक्रवासरे प्रातःकाले तस्य गृहे कार्यकर्तृणां समागमः एकत्रितः आसीत्। अपरपक्षे काङ्ग्रेस-अध्यक्षः प्रतिभासिंह अपि प्रकाशचौधरी इत्यनेन सह अस्मिन् विषये वार्ताम् अकरोत्। एतेन सह मुख्यमन्त्रीकार्यालयेन अपि तेन सह सम्पर्कः

कृतः अस्ति। मुख्यमन्त्री प्रकाशचौधरी रविवसरे शिमलानगरं आहूतवान्, येन तस्य आक्रोशस्य निराकरणं भवति। पूर्वमन्त्री प्रकाशचौधरी इत्यस्य उपालम्भः न्यायोचितः इति काङ्ग्रेस अध्यक्ष प्रतिभासिंह वदति। अस्य विषयस्य समाधानं वार्ताद्वारा भविष्यति।

सा अवदत् यत् प्रकाशचौधरी मण्डीमण्डले काङ्ग्रेसस्य अध्यक्षः आसीत्, भविष्ये अपि तथैव भविष्यति। तस्य त्यागपत्रं न स्वीकृतं भविष्यति। शनिवासरे बहुसंख्याकाः जनाः पूर्वमन्त्रिणः गृहं प्राप्य तस्य परामर्शं कृतवन्तः। पूर्वमन्त्री प्रकाशचौधरी अवदत् यत् मुख्यमन्त्री तं शिमलानगरम् आहूतवान् अतः तत्र गत्वा पुनः एकवारं सर्वं वक्ष्यति। इतरथा जिलामण्डीकाङ्ग्रेससमितेः उपाध्यक्षः अजयठाकुरः, बल्लकाङ्ग्रेससमितेः अध्यक्षः कुलदीपठाकुरः च अपि उक्तवन्तः यत् रविवसरे डडोरे जिलाध्यक्षेण गृहीतस्य अस्य निर्णयस्य विषये कार्यकर्तृभिः सह चर्चा कर्तुं गोष्ठी भविष्यति। अध्यक्षः एपीएमसी मण्डी संजीव गुलेरिया इत्यनेन उक्तं यत् जिला मण्डी काङ्ग्रेस समिति अध्यक्षेन तस्य विरुद्धं कृताः सर्वे आरोपाः निराधाराः सन्ति।

हिमाचलविधानसभा आयव्ययकम् विशेषम्- कर्मचारिभ्यः १ मार्चतः अवशिष्टधनस्य प्रदानं अप्रैलतः च महार्घतावृत्तेः प्रदानं भविष्यति- मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः

हिमसंस्कृतवार्ता- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः शनिवासरे प्रदेशस्य २०२४-२५ वित्तवर्षस्य आयव्ययकम् प्रस्तुतवान्। आयव्ययके बहवः बृहत् घोषणाः कृताः। सुक्खुः विधायक- ऐच्छिकनिधिं १३ लक्षरूप्यकेभ्यः १४ लक्षरूप्यकाणि यावत् वर्धयितुं घोषणां कृतवान्। मुख्यमंत्री विधायकप्राथमिकतानां प्रारूपे परिवर्तनस्य घोषणां कृतवान्। विधायकाः २३ प्राधान्यानि दातुं समर्थाः भविष्यन्ति। विधायकः प्राथमिकतावित्तपोषणस्य वर्तमानसीमां १७५ रूप्यकतः १९५ कोटिरूप्यकाणि यावत् ३० कोटिरूप्यकाणि वर्धयितुं घोषितवान्। विधायकक्षेत्रविकासकोषे प्रतिविधानसभाक्षेत्रं २.१० कोटिरूप्यकाणां स्थाने २.२० कोटिरूप्यकाणि यावत् वृद्धिः घोषिता। अवकाशप्राप्तकर्मचारिणां अवकाशवृत्तिप्रदानेन, ग्रेच्युटी इत्यादेः च सम्बद्धस्य अवशिष्ट-भुक्तिः चरणबद्धरूपेण ०१ मार्च २०२४ तः आरभ्यते। सर्वेषां सहकारीसंस्थानाम् ऑनलाइन पञ्जीकरणं भविष्यति। २०२४ तमस्य वर्षस्य एप्रिल-मासस्य प्रथमदिनात् आरभ्य चतुःप्रतिशतस्य दरेन महार्घतावृत्तेः अंशं मुक्तं भविष्यति। २०२४ तमस्य वर्षस्य अप्रैलमासस्य प्रथमदिनात् परं राज्यस्य कर्मचारिणः सेवाकाले न्यूनातिन्यूनं द्विवारं एलटीसी-सुविधां प्राप्स्यन्ति। दैनिकवेतनप्राप्ताः प्रतिदिनं ४०० रूप्यकाणि २५ रूप्यकवृद्ध्या सह प्राप्नुयुः। अधुना बहिर्निहितकार्यकर्तृभ्यः प्रतिमासं न्यूनातिन्यूनं १२,००० रूप्यकाणि प्रदास्यन्ते। पंचायत- पशुचिकित्सा- सहायकस्य वेतनं ७००० रूप्यकाणां स्थाने प्रतिमासं ७५०० रूप्यकाणि भविष्यति। बजटस्य आकारः ५८,४४४ कोटिरूप्यकाणां प्रस्तावः अस्ति। २०२३-२४ मध्ये राज्यस्य अर्थव्यवस्थायाः अनुमानितवृद्धिः ७.१ प्रतिशतं, प्रतिव्यक्ति- आयः २,३५,१९९ रूप्यकाणि, राज्यस्य सकलघरेलु उत्पादः २,७,४३० कोटिरूप्यकाणि च अनुमानितम् अस्ति।

अग्निशामकस्थानकानि उद्घाटितानि भविष्यन्ति। नूतना क्रीडानीतिः आनयिष्यते। आंगनबाड़ी कार्यकर्ता १०,००० रूप्यकाणां मानदं प्राप्स्यन्ति। मिनी आंगनबाड़ी कार्यकर्ता ७०००, सहायकः ५५००, आशा कार्यकर्ता ५५००, एमडीएमकार्यकर्ता ४५००, शिक्षाविभागस्य जलवाहकः ५०००, जलरक्षकः ५३००, जलशक्तिविभागस्य बहुउद्देशीय कार्यकर्ता ५०००, पैराफिटर-ऑपरेटर ६३००, पंचायतसेवकः ८०००, राजस्वसेवकः (चौकीदार) ५८००, नम्बरदारः च ४२०० मानदं प्राप्स्यति। तत्रैव एमएमसी-आइटी-शिक्षकाणां मानदेयस्य १९००-रूप्यकाणां वृद्धेः घोषणा अभवत्। सिलाईशिक्षकाणां कृते ५०० रूप्यकाणां वृद्धिः दत्ता अस्ति।

प्रधानमन्त्रिग्रामसड़कयोजनायाः (पीएमजीएसवाई) अन्तर्गतं ८२५ किलोमीटरदीर्घाः मार्गाः निर्मिताः भविष्यन्ति

३६१५ मध्ये ३५७८ पंचायताः मार्गसुविधाभिः सह सम्बद्धाः सन्ति। शेषाः पंचायताः आगामिवित्तीयवर्षे मार्गसुविधाभिः सह सम्बद्धाः भविष्यन्ति। वित्तवर्षे २६८३ किलोमीटर दीर्घाः मार्गाः निर्मायन्ते। ३२५ नूतनाः मार्गाः निर्मिताः भविष्यन्ति। १५ बस्तयः मार्गसुविधाभिः सह सम्बद्धाः भविष्यन्ति। प्रधानमन्त्रीग्रामीणसड़कयोजनायाः अन्तर्गतं ८२५ किलोमीटर मार्गाणां अष्टसेतूनां च निर्माणं भविष्यति। चतुर्षु नगरेषु पेयजलयोजनानां कार्यं सम्पन्नं भविष्यति। नाहने, अर्क्या, पालमपुरे च योजनानां कार्यं ११२ कोटि रूप्यकैः सम्पन्नम् भविता। नवनगरेषु पेयजलयोजनानां कार्यं शीघ्रमेव सम्पन्नं भविष्यति। पेयजलस्य गुणवत्तायाः परीक्षणार्थं ६९ परीक्षणप्रयोगशालाः स्थापिताः आसन्। १०७५ किलोमीटरपर्यन्तं मार्गेषु टायरिंगकरणं भविष्यति।

क्रीडकाणां कृते महती घोषणा, पुलिसकर्मचारिणां आहारधनं वर्धितम्

मुख्यमंत्री सुक्खुः ओलम्पिक-क्रीडायां व्यक्तिगतस्पर्धायां स्वर्णविजयस्य पुरस्कारधनं ३ कोटितः ५ कोटि- रूप्यकाणि यावत् वर्धयितुं घोषितवान्। रजतपदकं प्राप्ते अधुना क्रीडकः २ कोटिरूप्यकाणां स्थाने ३ कोटिरूप्यकाणि प्राप्स्यति, कांस्यपदकं प्राप्तक्रीडकश्च अधुना १ कोटिरूप्यकाणां स्थाने २ कोटिरूप्यकाणि प्राप्स्यति। तथैव एशिया- क्रीडायां स्वर्णपदकं ५० लक्षरूप्यकाणां स्थाने ४ कोटिरूप्यकाणि यावत्, रजतपदकं ३० लक्षरूप्यकाणां स्थाने २.५० कोटिरूप्यकाणि यावत्, कांस्यपदकं प्राप्ते २० लक्षरूप्यकाणां स्थाने १.५० कोटि रूप्यकाणि यावत् पुरस्कारधनं वर्धयितुं घोषितम्। राष्ट्रमण्डलक्रीडायां स्वर्णपदकस्य ५० लक्षरूप्यकाणां स्थाने ३ कोटिरूप्यकाणि, रजतस्य ३० लक्षरूप्यकाणां स्थाने २ कोटिरूप्यकाणि, कांस्यपदकार्थं २० लक्षरूप्यकाणां स्थाने एककोटिरूप्यकाणि च प्राप्नुयुः। दलप्रतियोगितायां पुरस्कारविजेतृभ्यः प्रतिनिधित्वस्य आधारेण पुरस्कारधनं प्रदत्तं भविष्यति। राज्यात् बहिः क्रीडाप्रतियोगितासु भागं गृह्यन्तः छात्राः एसपी भाटकं २०० किलोमीटरतः अधिकं दूरं यावत्, विमानभाटकं च दीयते। पुलिसकर्मचारिणां आहारधनं ५० कोटिरूप्यकाणां वृद्धिः, थानाकर्मचारिणां कृते आवासीयसुविधा प्रदत्ता भविष्यति। पुलिसकर्मचारिणां आहारधनं पञ्चगुणं वर्धयित्वा १००० रूप्यकाणि यावत् घोषितम्। अस्य लाभं प्रायः १८,००० पुलिसकर्मचारिणां कृते भविष्यति। नूतनानि

हिमाचलपथपरिवहननिगमस्य ३२७ डीजलबसयानानि विद्युत्यानेषु परिवर्तिष्यन्ते

सुक्खुः अवदत् यत् २०२४ तमे वर्षे नूतना औद्योगिकप्रवर्धननीतिः आनयिष्यते। सः नूतन औद्योगिक-स्टार्टअप- नीतिम् अपि घोषितवान्। खानिः खनिजनीतिः च आनयिष्यते। बद्दीनगरे ७० कोटिरूप्यकैः मार्गः निर्मितः भविष्यति। सर्वकारीयक्षेत्रे ५५ ई- वाहनचार्जिंगस्थानकानि कार्यान्वितानि भविष्यन्ति। हिमाचलपथपरिवहननिगमस्य ३२७ डीजलबसयानानि विद्युत्यानेषु परिवर्तितानि भविष्यन्ति। वनविभागस्य, हिमाचलपथपरिवहननिगमस्य, सामान्यप्रशासनिकविभागस्य च डीजलवाहनानि विद्युत्वाहनेषु परिवर्तितानि भवाष्यन्ति। वाहनानां परीक्षणं स्वचालितपरीक्षणकेन्द्रद्वारा भविष्यति। बिजलीमहादेव इत्यत्र ३.२ कि. मी. दीर्घस्य रज्जुमार्गस्य निर्माणं भविष्यति। कालका-शिमला-जोगिन्दरनगर-रेलमार्गं ब्रॉडगेजरूपेण परिवर्तयितुं सर्वकारः सर्वेक्षणं करिष्यति। अस्य कृते १० कोटिरूप्यकाणां व्ययः भविष्यति।

वनविभागे १०० रिक्तपदानां पूर्तिः भविष्यति

सर्वेषु २०६१ वनस्पन्दनेषु प्रतिस्पन्दनं एकस्य वनमित्रस्य नियुक्तिः प भविष्यति। एतदतिरिक्तं वनविभागे १०० रिक्तपदानि पूरयिष्यन्ते। ई-हस्ताक्षरस्य, ई-प्रेषणस्य च सुविधा सर्वेषु सर्वकारीयकार्यालयेषु उपलभ्यते। मुख्यमन्त्रीसेवासंकल्प- हेल्पलाइनयोजनायां कृत्रिमबुद्धेः उपयोगः भविष्यति।

मनरेगाकार्यकर्तृणां दैनिकवेतनं ३०० रूप्यकाणि

मुख्यमन्त्री मनरेगाकार्यकर्तृणां दैनिकवेतनं २४० रूप्यकाणां स्थाने ३०० रूप्यकाणि यावत् वर्धयितुं घोषितवान्। एषा ऐतिहासिकवृद्धिः अस्ति। २०२४ वित्तवर्षे पञ्चसहस्रग्रामाः मुक्तशौचमुक्ताः इति घोषिताः भविष्यन्ति। अप्रैलमासस्य प्रथमदिनात् आरभ्य खाद्यान्नपत्रधारकाः उपभोक्तृनिक्षेपेषु किमपि खाद्यतैलं प्राप्तुं शक्नुवन्ति। मनरेगामहिला श्रमिकाणां वार्षिक आयः एकलक्षरूप्यकात् न्यूनं भवति, तेषां गृहनिर्माणार्थं ३ लक्षरूप्यकाणां सहायता भविष्यति।

हिमाचलविधानसभा आयव्ययकम् विशेषम्-पंचायतीराजसंस्थानां सदस्यानां मानदेयवृद्धे: घोषणा, पंचायतस्तरे आधुनिकपुस्तकालयानां निर्माणं भविष्यति

जिलापरिषद्

जिलापरिषद्-अध्यक्षः - २४०००
जिलापरिषद्-उपाध्यक्षः - १८०००
जिलापरिषद्-सदस्यः - ७८००

पंचायतसमितिः

पंचायतसमिति-अध्यक्षः - ११५००
पंचायतसमिति-उपाध्यक्षः - ८४००
पंचायतसमिति-सदस्यः - ७२००

ग्रामपंचायत

पंचायतप्रधानः - ७२००
उपप्रधानः - ४८००
सदस्यः - ७५० प्रति गोष्ठी

नगरनिगमः

नगरनिगममहापौरः - २४०००
उपमहापौरः - १८०००
पार्षदः - ८३००

नगरपरिषद्

नगरपरिषद्-अध्यक्षः - १००००
उपाध्यक्षः - ८४००
पार्षदः - ४२००
नगरपरिषद्-प्रधानः ८४००
उपप्रधानः - ६६००
सदस्यः - ४२००

द्वयोः नवीनयोः योजनयोः घोषणा

मुख्यमंत्रिणा सुखविन्दरसिंहसुक्खुना मुख्यामन्त्री- सुख- आरोग्ययोजनायाः घोषणा कृता। अस्याः योजनायाः अन्तर्गतं ७० वर्षाणाम् उपरि ये जनाः आयकरं न ददति, पेन्शनं न गृह्णन्ति ते निःशुल्कं चिकित्सासुविधाः प्राप्स्यन्ति। तेन सह मुख्यमन्त्रिणा मुख्यमन्त्री सुखशिक्षायोजना अपि घोषिता। अस्य अन्तर्गतं २७ वर्षपर्यन्तं सर्वासां विधवानां बालकानां शिक्षासम्बद्धं व्ययः सर्वकारः वहति, येषां सर्वेभ्यः स्रोतेभ्यः आयः एकलक्षात् न्यूनः भवति। तस्मिन् एव काले १८ वर्षाणाम् अधः बालकानां कृते प्रतिमासं १,००० रूप्यकाणि आर. डी. रूपेण कोषे निक्षिप्तानि भविष्यन्ति। सर्वेषां महिलानां स्वास्थ्यबीमाप्रीमियमं सर्वकारः वहनं करिष्यति।

आदर्शविद्यालयाः कार्यान्विताः भवाष्यन्ति

त्रयः अटल- आदर्शविद्यालयाः कार्यान्विताः भविष्यन्ति। अटल- आदर्शविद्यालयस्य, दिवसीय- आवासीय- विद्यालयस्य कर्मचारिणां विशेषसंवर्गस्य निर्माणं भविष्यति। मुख्यमन्त्री १० राजीवगान्धी- आदर्शदिवसीय-/आवासीय- विद्यालयानां निर्माणस्य घोषणां कृतवान्। प्राविधिकशिक्षणाय ३३० कोटिरूप्यकाणां बजटं प्रस्तावितं वर्तते।

प्रत्येकं पंचायतस्तरे आधुनिकपुस्तकालयानां निर्माणं भविष्यति

२०२४ वित्तवर्षे राज्यस्य ५०० शैक्षणिकसंस्थासु पठनकक्षाणां निर्माणं भविष्यति। प्रत्येकं पंचायतस्तरे आधुनिकपुस्तकालयाः उद्घाटिताः भविष्यन्ति। प्रथमचरणस्य ४९३ पुस्तकालयानाम् उद्घाटयितुं योजना अस्ति। त्रिकिलोमीटरात् अधिकदूरे स्थितेषु विद्यालयेषु छात्राणां परिवहनस्य व्यवस्था सर्वकारः करिष्यति। छात्राः स्वच्छजलस्य कूप्यः प्राप्स्यन्ति। शारीरिकशिक्षकाणां नियुक्तौ प्राधान्यं दीयते।

आङ्ग्लमाध्यमेन अध्ययनं कर्तुं शक्नुवन्ति छात्राः

राज्यस्य सर्वकारीयविद्यालयेषु प्रथमकक्षातः बालकाः आङ्ग्लमाध्यमेन अध्ययनं कर्तुं शक्नुवन्ति। एतेन ग्राम्यक्षेत्रस्य छात्राणां विशेषतया लाभः भविष्यति। आगामिवित्तीयवर्षे षट्सहस्रपूर्वप्राथमिकशिक्षकाणां नियुक्तिः भविष्यति। नर्सरी शिक्षकप्रशिक्षणं (NTT) कुर्वन्तः अपि एतेषां पदानां पात्रतां प्राप्स्यन्ति। सेतुपाठ्यक्रमं कृत्वा तेषां प्रशिक्षणं भविष्यति। शिक्षायाः उत्तमतायै आगामिवित्तीयवर्षात् व्यवस्थायां परिवर्तनं भविष्यति।

प्रत्येकं जनपदे एकीकृत-जनस्वास्थ्य- प्रयोगशालाः

५७ लक्षजनानाम् अङ्गीयस्वास्थ्यपत्राणि निर्मितानि सन्ति। शीघ्रमेव एतत् कार्यं सम्पन्नं भविष्यति। राज्यस्य स्वास्थ्यसंस्थासु निजीक्षेत्रस्य साहाय्येन एक्स-रे-सुविधा प्रदत्ता भविष्यति। २०२६ तमस्य वर्षस्य अन्ते प्रत्येकस्मिन् मण्डले एकीकृतजनस्वास्थ्यप्रयोगशालाः उद्घाटिताः भविष्यन्ति।

नव उद्गविमानस्थलानि विकसितानि भविष्यन्ति, पर्यटकाः आकाशभ्रमणस्य सुविधां प्राप्स्यन्ति

चतस्रः नवीनाः संचरणरेखाः निर्मिताः भविष्यन्ति। काङ्गड़ा-जनपदं पर्यटनराजधानी कर्तुम् इति दिशि काङ्गड़ा-विमानस्थानकस्य विस्ताराय अधिसूचना निर्गता अस्ति। भूमि अधिग्रहणकार्यं शीघ्रमेव सम्पन्नं भविष्यति। प्रथमचरणस्य नव उद्गविमानस्थलानि विकसितानि भविष्यन्ति। तेषां व्यवहार्यताप्रतिवेदनं प्राप्तम् अस्ति। एतेषां निर्माणं प्रतिहेलीपोर्ट १३ कोटिरूप्यकेण भविष्यति। सर्वाणि अतिथिगृहाणि (होमस्टे यूनिट) पर्यटनकानूनस्य अन्तर्गतं आनयिष्यन्ते। पर्यटकाः स्काईवॉक् इत्यस्य सुविधां प्राप्स्यन्ति।

२०२६ तमवर्षपर्यन्तं हिमाचलं प्रथमं हरितऊर्जाराज्यं भविष्यति

२०२६ तमे वर्षे हिमाचलं देशस्य प्रथमं हरित ऊर्जाराज्यं भविष्यति। पेखुवालायां स्थितं राज्यस्य बृहत्तमं सोलनविद्युत्संस्थानं २०२४ तमस्य वर्षस्य मार्चमासस्य अन्ते राज्ये आरभ्यते। गृहाणां छद्म चरणबद्धरूपेण सौरसंस्थानानि स्थापितानि भविष्यन्ति।

उद्यान उत्कृष्टता केन्द्रं उद्घाटितं भविष्यति सार्वभौमिकपेटिका (यूनिवर्सल कार्टन) व्यवस्था कार्यान्विता भविष्यति

उद्यानक्षेत्रे ३०० कोटिरूप्यकाणां विकासकार्यं भविष्यति। १२ कोटिरूप्यकेण उद्यानस्य उत्कृष्टताकेन्द्रं उद्घाटितं भविष्यति। फलप्रक्रियाकरणद्वयं स्थापितं भविष्यति। अस्मात् सेबफलस्य ऋतुतः सेबपैकिंगार्थं सार्वत्रिक पेटिकायाः व्यवस्था कार्यान्विता भविष्यति।

नूतनाः विपणयः निर्मिताः भविष्यन्ति

२०२४-२५ तमे वर्षे नूतनानां विपणीनां निर्माणं भविष्यति। उन्नयेन सह विपणीनां डिजिटलीकरणं अपि भविष्यति। जालाधारित कृषिपटलं निर्मितं भविष्यति। शाकवनस्पति उत्कृष्टताकेन्द्रं उद्घाटितं भविष्यति। १ एप्रिलतः गोदुग्धस्य न्यूनतमसमर्थनमूल्यं ३८ रूप्यकात् ४५ रूप्यकाणि प्रतिकिलोग्रामं यावत् वर्धितम्, महिषदुग्धस्य क्रयमूल्यं ५५ रूप्यकाणि यावत् वर्धितम्। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् हिमाचलं देशस्य प्रथमं राज्यं यत् न्यूनतमसमर्थनमूल्येन दुग्धक्रयणं करोति। यदि मुक्तविपण्यां अधिकं मूल्यं प्राप्यते तर्हि पशुपालकः विपण्यां विक्रेतुं स्वतन्त्रः भविष्यति। एप्रिलमासस्य प्रथमदिनात् आरभ्य दुग्धसङ्घस्य कृते एपीएमसीद्वारा गृहीतशुल्कं क्षम्यं भविष्यति। दुग्धप्रक्रियाकेन्द्रेषु ५० कोटिरूप्यकाणां व्ययः भविष्यति। दाङ्लाघाटे कृत्रिम गर्भाधानकेन्द्रं उद्घाटितं भविष्यति। गोवंशस्य संवर्द्धनाय प्रत्येकं गोवंशं १२०० रूप्यकाणां अनुदानं प्रदत्तं भविष्यति।

सुखुः उक्तवान् यत् केन्द्रात् २२६०४ सहस्रकोटिरूप्यकाणि प्राप्तव्यानि सन्ति। प्रतिव्यक्तिं आयः २,३५,१९९ रूप्यकाणि इति अनुमानितम् अस्ति। असौ उक्तवान् यत् कृषिक्षेत्रं राज्यस्य अर्थव्यवस्थायाः मेरुदण्डः अस्ति। प्राकृतिककृषये कृषकाणां प्रोत्साहनाय ६८० कोटिरूप्यकाणां राजीवगांधी- प्राकृतिककृषि- स्टार्टअप योजनायाः घोषणा कृता। अस्य अन्तर्गतं सर्वकारः कृषकाणां कृते गोधूमं, कुक्कुटं च प्रतिकिलो ४० रूप्यकेण क्रीणाति। राजीवगांधी प्राकृतिककृषियोजनायाः अन्तर्गतं ३६,००० कृषकाणां प्राकृतिककृषेः तकनीकीभिः प्रशिक्षणं प्रदास्यते।

आयव्ययकस्य विषये हिमसंस्कृतवार्तायाः सम्पूर्णा प्रस्तुतिः

सम्पादनसहयोगः
डॉ. मनोजशैलः
संस्कृतशिक्षकः, हि.प्र.शिक्षाविभागः
snatanshail55@gmail.com

धर्मशालायाः शीला क्षेत्रे क्षमता निर्माणकार्यशालायाः समापनम्

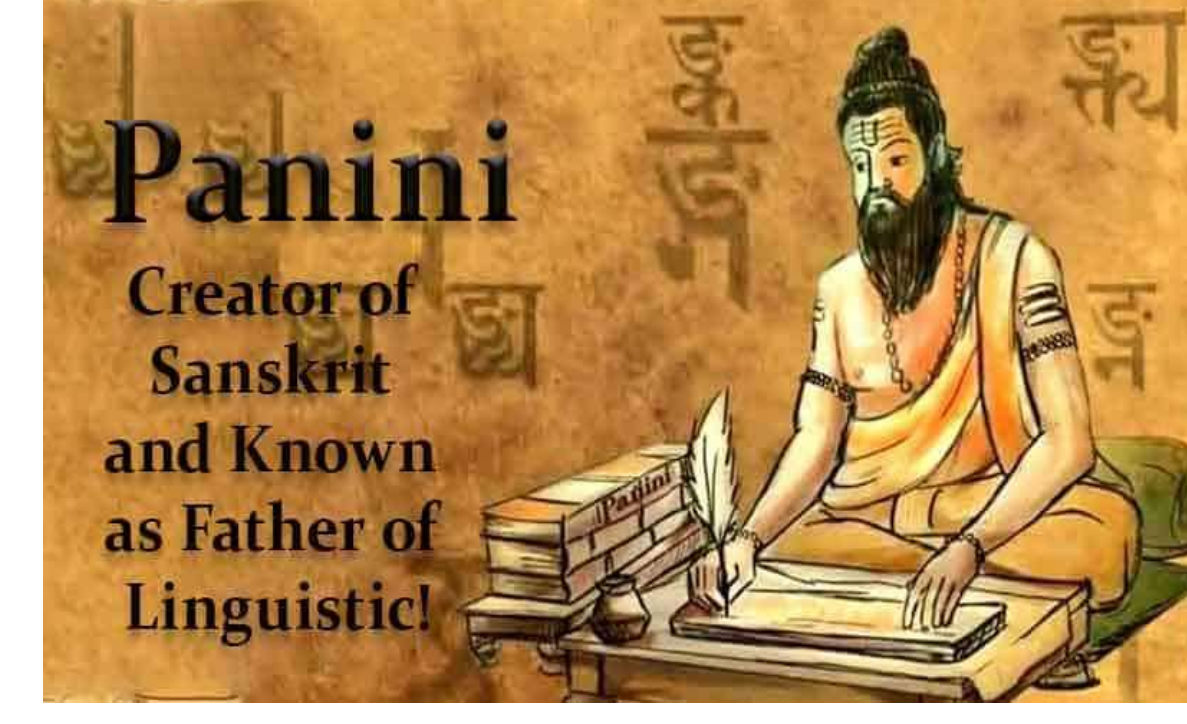
हिमसंस्कृतवार्ताः, धर्मशाला। समग्रशिक्षायाः अन्तर्गतं प्रारम्भिकस्तरे शिक्षणं कुर्वतां कलास्नातकशिक्षकाणां पञ्चदिवसीय- जिलास्तरीयकार्यशालायाः समापनं जिलापरियोजनाधिकारिण्याः नीनापुन इत्यस्याः मार्गदर्शने धर्मशालायाः मिलेनियमस्केरसिलिब्रेशनेकेन्द्रे अभवत्। अस्यां कार्यशालायां कांगडाजनपदस्य षड्खण्डेभ्यः ६७ कलास्नातकशिक्षकैः प्रशिक्षणं प्राप्तम्। जिलापरियोजनाधिकारिण्याः स्वसम्बोधने उक्तं यत् सर्वे शिक्षकाः प्रशिक्षणकार्यशालायां नूतनशिक्षानीत्यानुगुणं स्वकौशलेषु वृद्धिं कुर्वन् कर्मक्षेत्रे अर्थात् विद्यालये तस्य प्रयोगं कुर्युः।

दक्षिणस्य नायकस्य 'जूनियर एनटीआर' इत्यस्य चलच्चित्रं 'देवरा' प्रदर्शनार्थं सञ्जम् अस्ति

वार्ताहरः - जगदीश डाभी

मुम्बई। दक्षिणस्य नायकस्य 'जूनियर एनटीआर' इत्यस्य 'देवरा' इति चलच्चित्रं बहुकालात् वार्तायां वर्तते। देवरा इत्यस्य चित्रोत्तलनं समाप्तम् अस्ति। अधुना च एतत् चलच्चित्रं प्रदर्शनार्थं सञ्जम् अस्ति। यद्यपि शीघ्रमेव चलच्चित्रं प्रदर्शितं न भविष्यति। चलच्चित्रस्य नूतना प्रदर्शनतिथिः आगता अस्ति। अक्टूबरमासे एतत् चलच्चित्रं प्रदर्शितं भविष्यति। प्रशंसकाः चलच्चित्रस्य कृते एकमासपर्यन्तं प्रतीक्षां कर्तुं प्रवृत्ताः भविष्यन्ति। पूर्वं एतत् चलच्चित्रं एप्रिलमासे प्रदर्शितं भवितुम् आसीत्। परन्तु तत् स्थगितम् अभवत्। अधुना च एतत् चलच्चित्रम् अक्टूबरमासे प्रदर्शितं भविष्यति। अधुना एव निर्मातारः चलच्चित्रस्य नूतनं विज्ञापन छाया चित्रं प्रकाशितवन्तः। जूनियर एनटीआर छायाचित्रे अतीव आश्चर्यजनकः दृश्यते। एतेन छायाचित्रेण सह चलच्चित्रस्य नूतनप्रदर्शनस्य तिथिः घोषिता अस्ति, या २०२४ तमस्य वर्षस्य अक्टूबर-मासस्य १०-दिनाङ्कः अस्ति। प्रशंसकाः प्रसन्नाः सन्ति यतोहि नूतना विमोचनतिथिः आगता अस्ति। परन्तु प्रशंसकाः अपि निराशाः सन्ति यतोहि इदानीं तेषां एकमासपर्यन्तं प्रतीक्षा कर्तव्या भविष्यति। भवद्भ्यः कथयामः यत् जूनियर एनटीआर इत्यस्य 'देवरा' इति चलच्चित्रे झनवी कपूरः सैफ अली खानः च दृश्यन्ते। अस्मिन् चलच्चित्रे खलनायकस्य भूमिकायां बॉलीवुड-तारकः सैफ-अली खानः दृश्यते।

व्याकरणाध्ययनस्य प्रयोजनानि-१

पातञ्जलमहाभाष्यस्य आरम्भे यत् प्रथमम् आहिकं तस्य नाम पस्पशाहिकम्। पस्पशशब्दः प्रारम्भार्थः उपोद्घातार्थः वा। अस्मिन् महाभाष्यस्य उपोद्घाते व्याकरणाध्ययनस्य प्रयोजनानि, शब्दस्वरूपम् इत्यादीनां बहूनां महत्त्वपूर्णविषयाणां चर्चा अस्ति। शिशुपालवधे माघः यथा पस्पशाहिकं विना शब्दविद्या न राजते तथा पस्पशान् (चारान्) विना राजनीतिः न राजते इति उपमामुखेन पस्पशाहिकं स्तौति। (शब्दविद्येव नो भाति राजनीतिरपस्पशा।)

पस्पशाहिकं प्रशंसन् कविः वदति-
शास्त्रेष्वद्यं व्याकरणं मुख्यं तत्रापि पाणिनेः।
रम्यं तत्र महाभाष्यं हृद्यं तत्रापि पस्पशा।।

'अथ शब्दानुशासनम्' इति पस्पशाहिकस्य प्रारम्भवाक्यम्। 'मङ्गलानन्तरारम्भप्रश्नकात्स्न्येष्वथोऽथ' इति अमरकोषनिर्देशात् अथशब्दस्य मङ्गलादयः बहवः अर्थाः लक्ष्यन्ते। तथापि अत्रत्यः अथशब्दः प्रारम्भार्थः इति भाष्यकारः वदति। 'अर्थान्तरप्रयुक्तो ह्यथशब्दः श्रुत्या मङ्गलप्रयोजनी भवति' इति शङ्कराचार्यः। अतः प्रारम्भार्थे प्रयुक्तेपि अथशब्दोच्चारणेन मङ्गलप्रयोजनं सिध्यति। अथशब्देनात्र शब्दानुशासनमिति शास्त्रम् अधिकृतं प्रारब्धम् इति वेदितव्यम्। ते शब्दाः के? लौकिकाः वैदिकाश्च च उभयो शब्दानाम् उपदेशोत्र कृतः अस्ति। लौकिकाः यथा गौरश्वः पुरुषो हस्ती शकुनिर्मुगो ब्राह्मणः। वैदिकाः यथा- 'अग्र आयाहि वीतये', 'इषे त्वोजे त्वा वायवः', 'अग्निमीळे पुरोहितम्', 'शत्रो देवीरभिष्टये।' वैदिकशब्दानां स्वरादयः शब्दक्रमश्च अपरिवर्तनीयः इत्यतः वैदिकशब्दानां यथावत् मन्त्रत्वेनोपदेशः।

एतेषां शब्दानाम् अनुशासनम् नाम याथार्थ्येन ज्ञापनम् इति एतस्य शास्त्रस्य साक्षात् प्रयोजनम्। येषाम् अनुशासनं व्याकरणेन विधीयते तेषां शब्दानां स्वरूपविषये बोद्धव्यम्।

शब्दः नाम सार्थकः ध्वनिः। शब्देन बोधितः अर्थः चतुर्विधः जातिः, गुणः, क्रिया, द्रव्यं वा। तर्हि शब्दः नाम जातिः, गुणः, क्रिया, द्रव्यं वा?

उदाहरणार्थम् 'इयं गौः' इत्युक्ते पुरतः स्थितं सास्ना (गलकम्बलः) लाङ्गलम्, ककुद्, खुराः, विषाणे एतैः अवयवैः युक्तं द्रव्यं प्रतीयते। तथापि द्रव्यं न शब्दः।

गौरिति पदार्थं यत् अक्षिनिमेषणं अन्यानि चेष्टितानि इङ्गितानि वा लक्ष्यन्ते सः शब्दः वा? सा तु क्रिया अस्ति। क्रिया अपि शब्दः न।

पुनश्च गौरिति पदार्थं शुक्लकपिलादयः गुणाः प्रतीयन्ते। तथापि गुणः अपि शब्दः न।

गौरित्यस्मिन् पदार्थे गोरूपा आकृतिः (जातिः) प्रतीता भवति। तथापि सा जातिरपि शब्दः न।

येनोच्चारितेन सास्नालाङ्गलादियुक्तः गोरूपपदार्थः बोधितः भवति सः एव शब्दः। अथवा लोके प्रतीतपदार्थको ध्वनिः एव शब्दः इति उच्यते। यथा 'मा शब्द कार्षीः', 'शब्दं कुरु', 'शब्दकारी अयं माणवकः' एवं ध्वनिं कुर्वाणः एव निर्दिश्यते। अतः ध्वनिरेव शब्दः।

तथापि लोके शब्दस्य तदर्थस्य च अभेदेन व्यवहारः भवति। अतः शब्दस्य द्रव्यरूपेण अर्थेन अभेदः दृश्यते। जातिगुणक्रियाणां द्रव्याश्रयत्वात् एते अपि शब्देन सह अभेदभावं प्राप्नुवन्ति।

श्री अभिजित् तोडकरः
सुभाषितशिक्षणप्रमुखः
संस्कृतभारती पश्चिममहाराष्ट्रप्रान्तः

लघ्वीकाश्यां मण्ड्यां सप्तसंकल्पान् स्वीकृत्य संस्कृत-शिक्षकाणां पञ्चदिवसीया प्रशिक्षणकार्यशाला सम्पन्ना

हिमसंस्कृतवार्ता- मण्डी। प्रदेशे शिक्षाक्षेत्रे गुणवत्ताम् आनेतुं सर्वकारेण नैकाः प्रयासाः क्रियन्ते। विविधजनपदेषु शिक्षकाणां प्रशिक्षणकार्यशालानाञ्च आयोजनं भवति। तत्रैव लघ्वीकाश्यां मण्ड्यां जिलाशिक्षकप्रशिक्षणसंस्थानस्य सायुज्ये एकस्मिन् चक्रे प्रायशः १०० शिक्षकाणां चतुर्षु स्थानेषु प्रशिक्षणम् सम्पन्नम्। तेषु एव खण्डस्रोतसमन्वयकस्य केन्द्रस्य सभागारे खलियारे कक्षा षष्ठीतः अष्टमीपर्यन्तं संस्कृतशिक्षकाणां प्रशिक्षणकार्यशालायाः आयोजनम् अभवत्। अस्यां कार्यशालायां मण्डीजनपदस्य भिन्न-भिन्नशिक्षाखण्डानां षष्ट्याधिकसंस्कृतशिक्षका प्रशिक्षणं गृहीतवन्तः। अस्मिन् अवसरे जिलाशिक्षकप्रशिक्षणप्रभारी विजयशर्मा शिक्षकान् सम्बोधयन् उक्तवान् यत् विश्वस्य प्राचीनतमा भाषा संस्कृतं वर्तते। जीवनस्य सर्वेषां संस्काराणां सम्पादनम् अनया भाषया एव भवति। संस्कृतं विना संस्कृतिः न आयाति। अतः अस्माकं सौभाग्यं वर्तते यत् संस्कृतशिक्षकाः अत्र संस्कृतमाध्यमेन प्रशिक्षणं प्राप्य नवीनया ऊर्जया विद्यालयेषु संस्कृतमयं वातावरणं निर्मास्यन्ति। अस्य प्रशिक्षणस्य समन्वयकः रजनीशचौधरी उक्तवान् यत् अस्याः कार्यशालायाः आरम्भः १३ फरवरीतः १७ फरवरीपर्यन्तम् अभवत्। कार्यशालायामस्यां मण्डीजनपदस्य षष्ट्याधिकसंस्कृतशिक्षकाः प्रशिक्षणं प्राप्तवन्तः। संस्कृतमाध्यमेन शिक्षकाणां प्रशिक्षणं दृष्ट्वा अहमपि मुदितोऽस्मि इति सः अकथयत्। पञ्चदिवसीयकार्यशालायां शिक्षकैः शिक्षणाधिगमस्य प्रविधिनां विषये, राष्ट्रियोपलब्धिसर्वेक्षणो भाषायाः स्तरविषये, भाषिकतत्त्वानां विषये, मूल्याङ्कनस्य विषये, नवशिक्षानीतिः २०२० इत्यस्याः विषये, सामाजिकमाध्यमैः संस्कृतम्, भाषाशिक्षणस्य साधनानां विषये च प्रशिक्षणं प्राप्तम्।

कार्यशालायाः प्रशिक्षकेण डॉ मनोजकुमारशैलेन विद्यालयेषु संस्कृतमयं वातावरणं निर्मातुं सप्तसंकल्पाः उपस्थापिताः। कार्यशालायाः समाप्तौ सर्वे शिक्षकाः तान् सप्तसंकल्पान् स्वीकृत्य प्रतिगतवन्तः। सप्तसंकल्पानां 1. विद्यालये दिनद्वये संस्कृतप्रार्थनासभायाः आयोजनम्। 2. विद्यालये नित्योपयोगी-वस्तूनां संस्कृतेन नामानां लेखनम्। 3. मासान्ते संस्कृते कार्यक्रमस्य आयोजनम्। 4. प्रतिवर्षं संस्कृतसप्ताहस्य आचरणम्। 5. वार्षिकोत्सवे संस्कृतमाध्यमेन अपि कार्यक्रमः। 6. संस्कृतस्य संस्कृतमाध्यमेन पाठनं तदर्थं आरम्भे परीक्षायां एकस्य पद्यस्य सरलसंस्कृतव्याख्या। 7. संस्कृत-प्रतियोगितासु छात्राणां सहभागिता। अस्यां कार्यशालायां प्रशिक्षकरूपेण डॉ मनोहरलालः, डॉ सेवकरामः, डॉ मनोजकुमारशैलः, आचार्यनरेन्द्रः आचार्यहंसराजः च उपस्थिताः अभवन्।

पुरीस्थे श्रीजगन्नाथसंस्कृत विश्वविद्यालये समाचरिता षष्ठी वागवर्धिनीसभा

हिमसंस्कृतवार्ताः 17 फरवरी। शनिवासरे पुरीस्थे श्रीजगन्नाथसंस्कृतविश्वविद्यालये वागवर्धिनीसभायाः षष्ठं सत्रं समाचरितम्। यत्र सर्वविषयाणां विभागानाञ्च षट् छात्राः उपस्थाय स्वस्वविभागानुसारं विषयं प्रत्यपादयन्। ध्यातव्यं वर्तते यत् इयं वागवर्धिनी सभा प्रतिसप्ताहं शनिवासरे समाचर्यते। शनिवासरे सत्रस्य समारम्भः लौकिकमङ्गलाचरणेन अभूत्। लौकिकं मङ्गलाचरणं न्यायविभागस्य छात्रा लोमारानीमन्त्री अकार्षीत्। सत्रेऽस्मिन् धन्यताविष्करणम् अकार्षीत् धर्मशास्त्रविभागस्य छात्रा रश्मितादाशः। सत्रस्य निर्वहणम् अकार्षीत् साहित्यविभागस्य छात्रा श्वेतबाला मिश्रः।

अत्रावसरे चतुस्त्रिंशत् छात्राः सहभागम् अकार्षुः। समेषां मागदर्शनम् अथ च सत्रसंयोजनम् विश्वविद्यालयस्य व्याकरणविभागस्य आचार्या डॉ.प्रज्ञा अकार्षीत्। कार्यक्रमे समेषां विभागाध्यक्षाणां मार्गदर्शनं सहयोगः च प्राप्तः। छात्राः उत्साहिनः अभूवन्। समेषां परिषदसदस्यानाम् विशेषमार्गदर्शनेन कार्यक्रमः सुसम्पन्नः। कल्याणमन्त्रेण सभेयं सम्पोषिता।